

Bugungi kunda hududlar iqtisodiy rivojlanishini ta'minlashga alohida urg'u berilayotganligiga qaramasdan, qator muammo va kamchiliklar mavjud. Shu sababdan olib borilgan izlanishlar asosida mintaqaviy iqtisodiyotni rivojlantirishga oid quyidagi takliflarni keltirish o'rinlidir:

- ✓ xorijiy investitsiyalarni kichik hududlar, qishloq zonalariga jalb etish;
- ✓ kichik biznes va hududiy tadbirkorlik bilan shug'ullanuvchi jismoniy shaxslarga investitsiya va xorijiy investitsiya savodxonligini oshirib borish;
- ✓ texnologik asbob-uskunalarni zamon talabiga keltirish maqsadida zamonaviy texnologiyalar ko'rgazmasiga jalb etish;
- ✓ xorijiy investorlar va tashabbuskorlarga ijtimoiy, iqtisodiy va huquqiy masalalar bo'yicha yordam berish uchun konsalting tashkil etish kabilardir.

МИНТАҚАЛАР ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ АСОСИДА МАҚРОИҚТИСОДИЙ БАРҚАРОРЛИКНИ ТАЪМИНЛАШГА ТАЪСИР ЭТУВЧИ ОМИЛЛАР

Холбекова Ферузахон Расуловна
*и.ф.д (PhD), Тошкент тўқимачилик ва
енгил саноат институти*

Рахимжонов Дилмурод Забихулла ўғли
Тошкент давлат иқтисодиёт университети талабаси

Бугунги кунда Ўзбекистон Республикасида иқтисодий ислохотларни амалга ошириш ижтимоий-иқтисодий сиёсатнинг устувор вазифаларидан бири - бу ишлаб чиқариш корхоналарининг рақобатбардошлигини ошириш, ташқи ва ички бозорлар учун сифатли, рақобатбардош маҳсулотларни истеъмолчиларга ўз вақтида етказиб бериш ва сотишда замонавий савдо хизматларини ташкил қилиш ҳамда ушбу хизмат имкониятларидан самарали фойдаланиш муҳим аҳамият касб этади.

Янги Ўзбекистонни ривожлантириш тараққиёт стратегиясининг бешта устувор йўналишларидан бири “миллий иқтисодиётни ривожлантириш, унинг ўсиш суръатларини замон талаблари даражасида таъминлашга йўналтирилган макроиқтисодий барқарорликни мустаҳкамлаш ва юқори иқтисодий ўсиш суръатларини сақлаб қолиш, миллий иқтисодиётнинг рақобатбардошлигини ошириш, қишлоқ хўжалигини модернизация қилиш ва жадал ривожлантириш, иқтисодиётда давлат иштирокини камайтириш бўйича институционал ва таркибий ислохотларни давом эттириш, хусусий мулк ҳуқуқини ҳимоя қилиш ва унинг устувор мавқеини янада кучайтириш, кичик бизнес ва хусусий тadbirkorlik ривожини рағбатлантириш, ҳудудлар, туман ва шаҳарларни комплекс ва мутаносиб ҳолда ижтимоий-иқтисодий тараққий эттириш, инвестициявий муҳитни яхшилаш орқали мамлакатимиз иқтисодиёти тармоқлари ва ҳудудларига хорижий сармояларни фаол жалб этиш” [1]

Мамлакатимизда иқтисодиётни тубдан ислоҳ қилиш жараёнида минтақалар ижтимоий-иқтисодий тараққиётини таъминлашни талаб қилади. Минтақалар иқтисодиётини кўтармасдан, ислоҳотларни чуқурлаштирмасдан миллий иқтисодиётни ривожлантириш мумкин эмас. Чунки, айнан минтақалар миллий иқтисодиётнинг ривожланиш суръатларини, унга хос хусусиятларини кўп жиҳатдан белгилаб беради. Бунда минтақаларда мавжуд табиий ресурслар, демографик вазият ва инсон ресурслари, маъмурий-худудий тузилмалар, ижтимоий-иқтисодий ривожланиш кўрсаткичлари халқ қилувчи аҳамият касб этади.

Макроиқтисодий барқарорликка эришиш кўп жиҳатдан ялпи ички маҳсулот ўсишини таъминловчи омиллардан самарали фойдаланиш, унинг тармоқ тузилишини такомиллаштириш, ялпи ички маҳсулот таркибий компонентларининг оптимал нисбатини таъминлаш, иқтисодий ўсиш моделларидан энг мақбуллари танлаш каби муҳим масалаларни ечиш билан боғлиқ бўлиб, ушбу жараёнларни макроиқтисодий таҳлил қилиш ва методологик жиҳатдан такомиллаштириш, бу бўйича амалий тадбирларнинг амалга оширилиши мамлакат иқтисодиётининг ўсишини тезлаштиради. Ўзбекистонда кейинги йилларда барқарор иқтисодий ўсиш суръатлари таъминланмоқда ва ҳукумат томонидан уни мустақамлаш борасида янги устувор вазифалар белгиланмоқда. Президентимиз таъкидлаганидек, “Асосий вазифалар– макроиқтисодий барқарорликни таъминлаш, инфляцияни жиловлаш, тармоқларни монополиядан чиқариш, давлат томонидан нархлар белгиланишини тартибга солишни бекор қилиш ва “яширин иқтисодиёт”га барҳам бериш” [2].

Иқтисодий ўсиш замиридаги замонавий иқтисодий назарияда одатда табиий аҳамиятга эга бўлган ишлаб чиқариш ҳажмининг реал кўпайиб кетиши ва қисқа муддатли раванқи эмас, балки узоқ муддатли вақт оралиғидаги ишлаб чиқарувчи кучлар ривожланишига боғлиқ бўлган ишлаб чиқариш реал ҳажми табиий даражасининг узоқ муддатли ўсиши тушунилади. Мамлакатимиз минтақалари ўзига хос табиий- иқтисодий салоҳиятга, демографик ҳолатга ва бошқа шарт-шароитларга эга. Алоҳида таъкидлаш лозимки, минтқавий ривожланиш макроиқтисодий сиёсатнинг кичрайтирилган нусхаси эмас. Чунки ҳар бир ҳудуд ўзига хос табиий ресурс ижтимоий-иқтисодий тизим бўлиб, унинг ривожланиш йўллари макроиқтисодий ривожланишдан фарқ қилади.

Шу сабабли минтақалар ривожланиш ва иқтисодий ислоҳотлар даражасини доимо таҳлил қилиб туриш, зарур ҳолларда эса уларга ўзгартиришлар киритиб туришни тақозо этади.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. *Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги ПФ-4947-сон «Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида»ги Фармони.*

2. *Ўзбекистон Республикаси президенти Шавкат Мирзиёевнинг олий мажлисга мурожатномаси. “Халқ сўзи” газетаси №19 (7521), 2020 йил 25 январь.*